

Петро БІЛОУСЕНКО,

*доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри української мови Запорізького національного університету (Україна, Запоріжжя)
pbilousenko@mail.ru*

ДО ПИТАННЯ ПРО ВИТОКИ НУЛЬСУФІКСАЛЬНОЇ ДЕРИВАЦІЇ ІМЕННИКА (СУФІКС -ja)

Визначено склад похідних іменників із суфіксом-флексією -ja в праслов'янській мові та їхню семантику, показано, яку вторинну конкретну семантику розвивали деривати з первинним значенням. У перших утвореннях -ja був "живим" суфіксом, а потім -j цього форманта "розчинився" в структурі слова: у сполученні з негубними приголосними асимілювався попереднім приголосним і зникав, а з губними -j переходив у губний + l. У період дефонологізації йота й були закладені морфологічні чергування, які бралися до уваги при творенні нових іменників. Розмежування етимології й словотвору дало підстави відмовитися від уведення глибинного j в дериватологічному аналізі, а похідні типу гребля (<grebja), торгівля (<torgovja), круча (<kručja) відносяти до нульсуфіксальних утворень.

Ключові слова: *суфікс-флексія, праслов'янська мова, первинне значення, вторинна семантика, дефонологізація йота, морфологічні чергування, нульсуфіксальні деривати.*

Лит. 17

Petro BILOUSENKO,

Doctor of Philological Sciences, Professor, Head of the Department of Ukrainian language Zaporizhzhya National University (Ukraine, Zaporozhye) pbilousenko@mail.ru

ON THE QUESTION ZERO SUFFIXAL NOUN DERIVATION (SUFFIX -ja)

The composition of derivative nouns with suffix – flex -ja in the Old Slavic Language and its semantics were identified, it was also shown what secondary actual semantics the derivatives with primary meaning developed. In first forming -ja was "alive" suffix, and then -j of this format "disappeared" in the structure of a word: combined with non-labial consonants it assimilated with the previous consonant and disappeared, but with labial -j it transferred to labial + l. Morphological alterations were established in the period of de-phonology of "j", that were taken into consideration during word forming of new nouns. Differentiation of etymology and word formation gave reasons to abandon the introduction of a j- in the derivation

analysis, and such derivatives as гребля (<grebja) (dam), торгівля (<torgovja) (trade), круча, (<krutja)(cliff) started to belong to null suffix formations.

Key words: *suffix-flex -ja, the Old Slavic Language, primary meaning, secondary semantics, de-phonology of "j", morphological alterations, zero suffix derivatives.*

Ref. 17.

Петр БЕЛОУСЕНКО,

доктор филологических наук, профессор, заведующий кафедрой украинского языка Запорожского национального университета (Украина, Запорожье) pbilousenko@mail.ru

К ВОПРОСУ ОБ ИСТОКАХ НОЛЬСУФФИКСАЛЬНОЙ ДЕРИВАЦИИ СУЩЕСТВИТЕЛЬНОГО (СУФФИКС -ja)

Определен состав производных существительных с суффиксом-флексией -ja в праславянском языке и их семантику, показано, какую вторичную конкретную семантику развивали дериваты с первичным значением. В первых образованиях -ja был "живым" суффиксом, а затем -j этого форманта "растворился" в структуре слова: в сочетании с негубными согласными ассимилировался предыдущим согласным и исчезал, а с губными -j переходил в губной + l. В период дефонологизации йота и были заложены морфонологические чередования, которые принимались во внимание при создании новых существительных. Разграничение этимологии и словообразования дало основания отказаться от введения глубинного j в дериватологическом анализе, а такие производные как 'гребля' (<grebja), 'торговля' (<torgovja), 'круча' (<krutja) относить к нульсуффиксальным образованиям.

Ключевые слова: *суффикс флексия, праславянский язык, первичное значение, вторичная семантика, дефонологизация йота, морфонологические чередования, нульсуффиксальные дериваты.*

Лит. 17

Постановка проблеми. Суфікс -ja континує непродуктивний індоєвропейський -yā [16, 83]. Однак у більшості випадків, на думку дослідників, ці основи сформувалися на праслов'янському ґрунті із основ на -ī: *zemī- > zemīa > zemīa*, хоча далеко не завжди їх можна відмежувати від індоєвропейських [1, 304]. Цілком можливим є шлях формування основ на -ja від твірних типу *kъrmiti (>kъrmja)*, *svētiti (>světja)*, *saditi (>sadja)*. Велика кількість основ на -ja походить від дієслів на -ati: *žędati (>žędja)*, *tъkati (>tъkja) (pritъča)*, де наявність j важко пояснити [Там само].

У праслов'янській мові суфікс -ja творив прикметники жіночого роду, іменників цього роду було небагато, зазвичай мовознавці наводили кілька десубстантивів на -ja, наприклад: ст.-сл. *āīnīāæāā* (рос. *гос-*

пожа, давньопольське *gospodza*, сербське *gōspōđja*), збірне *áðàòðìà* від *áðàòðú*, *áâ÷áð*» від *áâ÷áðú* тощо, окремі деад'єктиви (*ñíóòà* від *соухú*) [див. 11, 288-289] та девербативи: **pъrja* 'боротьба' від **pъrjъ*, **pъręti*, **kradja* 'кража' від **krasti*, **kradъ* тощо [див. 15, 122-123]. Лише деякі із реконструйованих дериватів мають чоловічий рід і позначають осіб: **velъtoža*, **pъdęteča*, **junoša*, **drevedel'a* [11, 288; 15, 123]. Основи на *-ā*, *-jā* – варіанти одного класу, які в своїй основній масі належали до *nomina attributive* [1, 280].

Виклад основного матеріалу. Ф.Славський зазначав, що головною функцією суфікса *-ja* в праслов'янській мові було творення від основ дієслова назв дії, які звичайно могли зазнавати конкретизації, найчастіше в *nomina acti, instrumenti*. При цьому в цій функції *-ja* заступає первинний *-a* див. [15, 81]. Дібрані мовні факти загалом підтверджують цю думку. При цьому первинні і вторинні значення, треба думати, могли співіснувати одночасно в одному слові на одних і тих або різних часових і просторових теренах функціонування праслов'янської мови: у статті всі вони подані як окремі слова в різних семантичних групах.

І. Серед *девербативів* маємо іменники зі значенням *опредметненої* дії: **bēža* (ЕССЯ 2, 93) 'втеча, біг, рух бігом' від **bēgti*, **bēžati*; **gnetja* (6, 166) 'гніт, тиск, натиск' співвідносне з **gnetiti*, **gnesti* 'давати, м'яти, тиснути, здавлювати'; **graja* (7, 102) 'каркання, гомін, шум, крик (людей, птахів)' від **grajati* 'говорити, шуміти, кричати, каркати'; **xodja* (8, 49) 'хода, ходіння' від **xodъ* або **xoditi*; **Puša* – 'кидок у дитячій грі', пор. також значення 'невдача в грі, програш' (15, 206-207); **mel'a* (18, 83) 'помол' (**melti*); **obvin'a* (31, 58) 'обертання, завертання', **obvinoti* 'охопити, опутати, обв'язати, обкрутити, обмотати'; **orzmysl'a* (34, 67) 'міркування, тривале поглиблене мислення, обдумування' (**orzmysliti*); **ēd'a* 'поїдання' (S I, 81) (**ēsti*, **ētъ*); **kup'a* 'купівля' (Там само) (**kupiti* 'купити'); **paša* 'пасіння, наприклад, худоби' (Там само) (**pasti*); **pъd'a* 'прядіння' (**pъd'ъ*, **pъęsti*); **stožra* 'стережіння, дозор' (**stergъ*, **sterkti* 'стерегти'); **sъrēt'a* 'зустріч' (**sъrēt'ъ*, **sъręsti*) (Там само).

Сюди ж примикають й до десятка найменувань *фізичного стану людини, стану, взаємин* в колективах людей, суспільстві: **gryža* 'стурбованість, клопоти, горе, печаль, лайка, сварка, печаль' від **gryzti* 'гризти, кусати, ковгати, жалити, кусати, рвати зубами' (ЕССЯ, 7, 161); **orzmysl'a* (34, 67) 'сумніви, вагання, роздуми, стан заглиблення у власні думки'; *orzpr'a* (203) 'суперечка, звада' (**orzpъręti* 'засумніватися, розрізнити, посварити'), пор. **orzpъrja* (ЕСУМ V, 29) 'розбрат, чвари, суперечка' від **orzperti* (*sę*); **leča* 'страх, переляк' похідне від дієслова **lekti* чи **lekatiti* (ЕССЯ, 15, 63); *priťč'a* <(*pri-tъk-ja*) (ЕСУМ IV, 582)

‘випадок’, від **priknōti* ‘приткнути’; **rēdja* (154) ‘порядок’, пов’язано з **rēditi* ‘рядити, розпоряджатися, господарювати’. Пор також найменування хвороб: **gryža* (ЕССЯ, 7, 161) ‘хвороба, біль, грижа, рана, нарив’, *gryža* < **gryzja* (ЕСУМ I, 594) від **gryzti* ‘гризти, ковтати, жалити, кусати, рвати зубами’; **nud’a* ‘насильство, злидні, душевний біль’ від **nudity* ‘змушувати, силувати, мучити, засмучувати’ (S I, 82).

Кілька назв вказує на пізнавальні та аналітичні здібності людини, її бажання, риси характеру, здатності діяти в певному напрямку: *obvin’a* (ЕССЯ 31, 58) ‘хитрість, лицемірство’, **obvinoṭi* ‘охопити, обв’язати, обкрутити, обмотати’, об’єднання з семантикою ‘ухилитися вбік, уникнути’; **orzmysl’a* (34, 67) ‘намір, замисел, розрахунок, розум, мислительна здатність’ **orzmysliti*; **volja* (ЕСУМ I, 423) від **velēti* ‘веліти’ з чергуванням голосних; **nadēja* (IV, 26) ‘надія’ від **nadējati*; **žed’a* ‘прагнення, бажання’ (**žed’ati*) (S I, 82).

Зовсім небагато дериватів, що позначають *номени живої природи*: осіб, тварин, рослин: **gyr’a* ‘коротко стрижений чоловік, гульвіса’ співвідносне з дієсловом **gyrati*, **gyriti* ‘втрачати, витрачати, пиячити, розпутувати, нести, тягнути з трудом’ (ЕССЯ, 7, 222); **l’uša* ‘промокла, ненормальна людина, замазура, нечупара’ співвідносне з **l’uxati* ‘вдаряти’ (15, 206-207); **kleča* ‘кляча’, утворено від **klečati* ‘ставати на коліна’ (10, 29-31); **gruša* (7, 156) ‘груша, дерево груші’ співвідносне з **grušiti* ‘руйнувати, товкти, падати з шумом, дрібнити’; **čapja* (ЕСУМ VI, 280) ‘чапля’ від **čapati* ‘чапати, повільно ступати, не поспішаючи’.

Кілька локативів – це переважно деривати з вторинними значеннями, які розвинулися із найменувань опредметнених дій: *grebja* ‘стежинка’ (ЕССЯ 7, 109) – похідне від дієслова **grebti*; **xodja* (8, 49) ‘стежка, дорога’ від **xodъ* або **xoditi*; **lomja* (16, 20) ‘укр. Ломля, гідронім басейну Дніпра’ від **lomiti*; **obvin’a* (31, 58) ‘обхідний шлях’, **obvinoṭi* ‘охопити, опутатися, обв’язати, обкрутити, обмотати’; **orzpon’a* (34, 37) ‘проміжок, відстань між двома точками, прогін’ (**orzpēti*); **staja* (ЕСУМ V, 403) ‘займана працівником смуга ниви’ (**stati* ‘стати’); **gord’a* ‘обгороджене місце’ (**gorditi* ‘огороджувати’) (S I, 81); *paša* ‘паша, пасовисько’ (Там само) (**pasti*).

Серед праслов’янських реконструктів маємо близько десятка *інструментальних* найменувань: **gyr’a* ‘гиря’ (ЕССЯ, 7, 222); **kleča* ‘деталь риболовної сіті, невода’ (**klečati*, **klečati* ‘ставати на коліна, шкандибати, йти хитаючись, присідати’) (10, 29-31), пор. **kleča* ‘прутик, паличка, частина ярма, колода на шию чи ноги скотині, полоз саней, гнуті ручки плуга, дерев’яні кінці хомута’ (Там само); **leča* ‘пастка, сильце, капкан, страх, переляк’, похідне від дієслова **lekti* чи **lečati* (15, 63); **l’uša* –

‘коротка паличка, по якій б’ють іншою в гри’ (**l’uxati* ‘вдаряти’) (206-207); *obvin’a* (31 58) ‘пов’язка’, *obvinoti* ‘охопити, опутатися, обв’язати, обкрутити, обмотати’; **obvodja* (31, 62) ‘віжки, повід’ (**obvoditi* ‘ходити навколо чогось, водити навколо, оточувати, огороджувати’); **orzpon’a* (34 37) ‘прилад, на якому розтягують сукно, натягнута шкіра, лук, розпорка’ (**orzpeti*).*

Невелика група дериватів служить для позначення різного роду *pečovин*: **čedja* ‘попіл, луг, осад, пійло для коней, розчин борошна для киселю тощо’ від основи дієслова **čediti* (ЕССЯ, 3, 175); **l’uša* ‘поганий напій, бурда’ (15, 206-207); **loča* ‘бурда, помії, пійло’, похідне від дієслова **ločiti* (244); *mel’a* (18, 83) ‘борошно, зерно, що йде на помол’ (**melti*); **sadja* (ЕСУМ V, 163) ‘сажа, кіптява’, пов’язане з **saditi* (*se*) ‘осідати’; **ed’a* ‘їжа, корм’ (S I, 81); *pred’a* ‘пряжа’ (Там само).

Кілька іменників на -ja називають *snopudu* різного призначення: **grebja* (ЕССЯ 7, 109) ‘канавка на городі для посадки овочів’ (**grebti*); **staja* (ЕСУМ V, 403) ‘хлів, стійло, курінь’ (**stati* ‘стати’); **gord’a* ‘огорожа, будова, гребля’ (S I, 81); **grob’a* ‘насіп, гребля’ (**grebo*, **greti*) (Там само).

Окрім наведених похідних, маємо кілька дериватів із розгляданим суфіксом, що мають *riзну семантику*, наприклад: **gnetja* (ЕССЯ, 6, 166) ‘вага’ (**gnetiti*, **gnesti* ‘давити, м’яти, тіснити, тиснути, здавлювати’); **gyr’a* ‘верхівка дерева’, співвідносне з дієсловом **gyrati*, **gyriti* тягнутися з трудом, витратити’ (7, 222); **kapja* ‘крапля’ (**kapati*) (9, 147), пор. **krapja* від **krapati* ‘те саме’ (12, 94); **l’bža* ‘брехня, неправда’ (**l’bgati*) (S I, 82); **von’a* ‘запах, сморід’, цей немотивований іменник (див. S I, 82; ЕСУМ I, 425), треба думати, на праслов’янському ґрунті почав прийматися похідним від утвореного від нього дієслова **vonjati*; **oded’a* ‘те, що служить для прикриття, одяг’ (**oded’o*, **oded’a*) (S I, 82); **zor’a* ‘зоря, блиск’ від **zbrěti* ‘дивитися’ (82); **ruja* ‘час годівлі звірів’ (**rutі, rovо* ‘ревіти мукати’) (Там само).

II. Серед праслов’янських реконструкцій є небагато різноманітних в семантичному плані *dead’ektivів*. Це кілька найменувань *осіб жіночої статі, місцин, хвороб, деталей приладів* тощо, наприклад: **brědja* ‘плодове дерево’ від основи **brědъ* ‘фрукт’ (ЕССЯ, 3, 16); *druža*, ‘подруга, дружина’ від **drugъ* (5, 135); *gal’a* ‘темноволоса, смугла жінка’ похідне від прикметника **galъ* ‘чорний, брудний, нечистий’, пор. значення ‘чорна вівця’, тварина чорної масті’ (6, 95); *gošča* ‘гушавина, густий ліс, гуща, осад, щось густе’ твірне з суфіксом -ja від прикметника **gostъ* ‘густий, частий’ (7, 89-90); **osъn’a* (37, 94) ‘деталь ткацького станка, водяного млина’, від прикметника **osъnъ* ‘який стосується осі’; **pustiĭa*

(ЕСУМ IV, 646) 'пустка, пустир' (**pustь* 'дикий'); **suša* 'посуха, суша, сухе місце, материк, земля' (**suxь*) (S I, 82); **gost'a* 'густина' (**gost'ь*) (82); **krq̄t'a* 'стрімке, спадисте місце, урвисько' (**krq̄tь* 'стрімкий, спадистий, урвистий') (82); **liša* 'хвороба шкіри, лишай' (**lichь* 'поганий, злий') (Там само).

III. Відіменникових утворень із розгляданим формантом теж реконструйовано небагато. Це досить розрізнені в семантичному плані іменування споруд, осіб, рослин, матеріалів тощо. У деяких випадках проглядається структуральне чи увиразнювальне значення розгляданого форманта, наприклад: **elbša* 'вільха', похідне з суфіксом *-ja* від **elbxa* (ЭССЯ, 6, 25); **ěž'a* 'канал, гребля, загата', похідне від **ěžь* 'у принципі те саме, що й твірне, перегородка на річках для ловлі риби' (60); **gordja* 'огорожа, загін для скотини, гребля', від **gordь* 'стіна, укріплення, твердиня, хлів, огорожа', співвідносне також з дієсловом **gorditi* (7, 36-37); **gospodja* 'господиня, хазяйка', похідне (первинно присвійне) від **gospodь* (60); **gostja* – співвідносне з **gostь* (64); **gyža* 'виноградна лоза, зрізаний пеньок виноградної лози, підшлункова або грудна залоза, нога великої рогатої худоби, холодець із свинячих ніжок' від **gyza* 'те саме' (7, 224); **xodja* (8, 49) 'стежка, дорога' від **xodь* або **xoditi*; **koža*, єдино правильною вважається етимологія, запропонована ще в кінці XIX: **koža* як похідне від **koza*, тобто первинно, очевидно, **kozja* (skora) 'козина (шкіра)' (ЭССЯ, 12, 35-36); **kq̄tja* 'будинок, приміщення, клітка для птахів, свинарник, хлів', співвідносне з **kq̄tь* 'куток, місце біля багаття' (70); **duša* 'дихання, запах, душа, аніма' від **duchь* 'дихання, запах, дух' (S I, 82); **merža* 'сіть для ловлі риби' від **merga* 'плетінка, тканина' (82); **svět'a* 'світло, свіча' від **světь* 'світло'; **večer'a* 'вечеря' від **večerь* 'вечір' (Там само).

Йотовий складник суфікса *-ja*, в сполученні з негубними приголосними в праслов'янський період асимілювався попереднім приголосним і зникав, а сполучення губних з *j* на початку слова переходило в сполучення губних з *l* [14, 53]. Процес зміни приголосних з наступним *j* був завершений у праслов'янській мові [3, 104 та ін.]. Серед дериватологів донедавна не було єдності у поглядах на те, до йотсуфіксальних чи нульсуфіксальних утворень слід відносити континуанти структур типу сучасних *суша, паша, грижа, сажа, капля, гребля* та ін. Дослідники згадані деривати часом відносили до різних утворень. Наприклад, Л.Л.Гумецька вважала іменники *вhжа, рhчь, чаца, пуца*, словотворчо непохідними [5, 77], а в структурах *госпожа, торгівля, душа* вбачала суфікс *-j(a)* [Там само 88, 95]. О.Ф.Пінчук іменники типу *кража, ноша, торгівля, будівля* відносив до утворень за різними варіантами однієї словотвірної моделі

“дієслівна основа + -ja”, уважаючи, що альтернативні морфологічні чергування не порушують єдності словотвірної моделі та її елементів [12, 38, 61], а іменник *ноші* розглядав серед структур, утворених за моделлю “дієслівна основа + *ои*” [Там само, 58]. Отже, перед дослідниками мови постає питання глибини відтворення форми твірної основи. Розмежування мети й завдань етимологічного і словотвірного аналізів спричинило те, що багато дослідників історичного словотворення слов’янських мов вважають згадані похідні іменники нульсуфіксальними дериватами [див., наприклад, 7, 48; 17, 5]. В.Лопатін наголошує, що введення елемента *ј* в утворення типу *гуца* (*gust-j-a*), *суша* (*such-j-a*), які в синхронічному плані мають лише нульовий суфікс, є не що інше, як історичний коментар, але ні в якому разі не синхронна морфологічна презентація [9, 308]. У принципі цей підхід на рівні практичного словотвірного аналізу застосовували Н.Клименко [8, 102 і наступні], В.Максимов [10, 66], Л.Третевич [13, 12] та інші мовознавці.

Висновки. З огляду на це розглядані структури слід відносити до протонульсуфіксальних формантів – тих афіксів, які в праслов’янській мові мали специфічний характер, вони поєднували в собі дві функції: словотвірну й флексійну, тобто виконували роль дериваційних формантів і одночасно вказували на належність дериватів до певного типу відмінювання. Тематичний суфікс поступово втрачає своє словотвірне значення [17, 12-13], згодом він повністю поглинувся флексією. У писемних пам’ятках української мови з найдавніших часів такі структури вже належать до нульсуфіксальних. Їх кількість постійно збільшується, «нульовий суфікс [...] формує розгалужену систему словотвірних типів у межах трьох словотвірно-семантичних полів – абстрактності, предметності та абстрактності» [4, 16], до того ж «функціональна активність нульсуфіксальних дериватів спричинена їхньою потужною впливовою силою – експресивністю [2, 17]. Серед них особіне місце займають і деривати з давнім суфіксом -ja. У праслов’янській мові їх було порівняно небагато, однак у них нерідко виразно прозирають сучасна семантика і звучання. В українській мові внаслідок згаданих фонетичних процесів цей афікс збігся з формантом *нульовий суфікс + флексія -а (-ø-а)* За зразком праслов’янських похідних в історії української мови впродовж більше тисячоліття утворено немало дериватів із чергуваннями губних і негубних приголосних, підстав для яких давно вже не було.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Бернштейн С.Б. Очерк сравнительной грамматики славянских языков. Чередования, именные основы. – М. : Наука, 1974. – 379 с.

2. Біленко Т.Г. Поетика нульсуфіксації : Автореф. дис. ... канд. філол. наук. – Запоріжжя, 2004. – 20 с.
3. Ван-Вейк Н. История старославянского языка. – М. : Изд-во иностр. л-ры, 1957. – 368 с.
4. Волинець Г.М. Нульсуфіксація в словотвірній системі українського іменника : автореф. дис. ... канд. філол. наук: спец. 10.02.01. – Запорізький національний університет. – Запоріжжя, 2009. – 20 с.
5. Гумецька Л.Л. Нарис словотвірної системи української актової мови. – К. : Наук. думка, 1958. – 298 с.
6. Земская Е.А. Современный русский язык. Словообразование – М. : Просвещение, 1973. – 304 с.
7. Дубограева М.П. Соотносительные существительные и глаголы в древнерусском языке // Весник Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта імя В.І.Леніна. Сер. IV. Філалогія. Журналістыка. – 1969. – № 2. – С. 46–50.
8. Клименко Н.Ф. Система афіксального словотвору сучасної української літературної мови. – К.: Наукова думка, 1973. – 188 с.
9. Лопатин В.В. Русская словообразовательная морфемика – М. : Наука, 1977. – 316 с.
10. Максимов В.И. Суффиксальное словообразование имен существительных в русском языке. – Л.: Изд-во Ленинградского ун-та, 1975. – 224 с.
11. Мейе А. Общеславянский язык. – М.: Изд-во вост. л-ры, 1951. – 491 с.
12. Пінчук О.Ф. Словотвірна структура віддієслівних іменників сучасної української літературної мови // Морфологічна будова сучасної української мови. – К.: Наукова думка, 1975. – С. 35–82.
13. Третьевич Л.М. Нулевая суффиксация имен существительных в современном украинском языке : Автореф. дис. ... канд. филол. наук. – Ужгород, 1980. – 25 с.
14. Шахматов А.А. Очерк древнейшего периода истории русского языка. – Петроградъ, 1915. – 369 с.
15. Bräuer H. Slavische Sprachwissenschaft. II Formenlehre. 1. Teil. – Berlin, 1969. – 191 s.
16. Sławski F. Zarys słowotwórstwa prasłowiańskiego // Słownik prasłowiański. – Wrocław. Warszawa. Krakow. Gdańsk. Tom 1. – 1974.
17. Woźtyła-Świerowska M. Prasłowiańskie abstractum. Słowotworstwo. Semantyka/ Formacje tematyczne. – PAN. Prace Sławistyczne 30. – Wrocław – Warszawa. 1992. – 185 s.

Джерела

- ЕСУМ – Етимологічний словник української мови: В 7 т. / За ред. О.С.Мельничука. – К.: Наукова думка, 1982–1988. –Т. 1–3.
- ЭССЯ – Этимологический словарь славянских языков : Праслав. лекс. фонд / Под ред. О.Н.Трубачева. – М. : Наука, 1974 – 2001. – Вып. 1–28.
- S – Sławski F. Zarys słowotwórstwa prasłowiańskiego // Słownik prasłowiański. – Wrocław. Warszawa. Krakow. Gdańsk. Tom 1-3. – 1974-1979.

REFERENCES

1. Bernshteyn S.B. Oчерk sravnitel'noy gramatyki slavyanskikh yazykov. Cheredovaniya, imennyye osnovy. – M. : Nauka, 1974. – 379 s.
2. Bilenko T.H. Poetyka nulsufiksatsii: Avtoref. dys. ... kand. filol. nauk. – Zaporizhzhia, 2004. – 20 s.
3. Van-Veyk N. Istoriya staroslavjanskogo yazyka. – M. : Izd-vo inostr. l-ry, 1957. – 368 s.
4. Volynets H.M. Nulsufiksatsiia v slovotvirniy systemi ukrainskoho imennyka : avtoref. dys. ... kand. filol. nauk: spets. 10.02.01. – Zaporizkyi natsionalnyi universytet. – Zaporizhzhia, 2009. – 20 s.
5. Humetska L.L. Narys slovotvirnoi systemy ukrainskoi aktovoi movy. – K. : Naukova dumka, 1958. – 298 s.
6. Zemskaya E.A. Sovremennyy russkiy yazyk. Slovoobrazovanie – M. : Prosveschenie, 1973. – 304 s.
7. Dubograeva M.P. Sootnositelnyie suschestvitelnyie i glagoly v drevnerusskom yazyke // Vesnik Belaruskaga dzyarzhavnaga universiteta imia U.I. Lenina. Ser. IV. Filologia. Zhurnalistyka. – 1969. – № 2. – S. 46–50.
8. Klymenko N.F. Systema afiksalnogo slovotvoru suchasnoi ukrainskoi literaturnoi movy. – K. : Naukova dumka, 1973. – 188 s.
9. Lopatin V.V. Russkaia slovoobrazovatelnaia morfemika. – M. : Nauka, 1977. – 316 s.
10. Maksimov V.I. Suffiksialnoe slovoobrazovanie imen suschestvitelnykh v russkom yazyke. – L. : Izd-vo Leningradskogo un-ta, 1975. – 224 s.
11. Meye A. Obschslavyanskiy yazyk. – M.: Izd-vo vost. l-ry, 1951. – 491 s.
12. Pinchuk O.F. Slovotvirna struktura viddiieslivnykh imennykiv suchasnoi ukrainskoi literaturnoi movy // Morfolohichna budova suchasnoi ukrainskoi movy. – K.: Naukova dumka, 1975. – S. 35–82.
13. Tretevich L.M. Nulevaia suffiksatsiia imen suschestvitelnykh v sovremennom ukrainskom jazyke: Avtoref. dis. ... kand. filol. nauk. – Uzhgorod, 1980. – 25 s.
14. Shahmatov A.A. Oчерk drevnyshyago perioda istorii russkago yazyka. – Petrograd, 1915. – 369 s.
15. Brauer H. Slavische Sprachwissenschaft. II Formenlehre. I. Teil. – Berlin, 1969. – 191 s.
16. Slavski F. Zarys slowotworstwa praslowianskiego // Slownik praslowianski. – Wroclav. Warszawa. Krakov. Gdansk. Tom 1. – 1974.
17. Wojtyla-Sviersovska M. Praslowianskie abstractum. Slowotworstwo. Semantyka / Formacje tematyczne. – PAN. Prace Slawistyczne 30. – Wroclav – Warszawa. 1992. – 185 s.

Sources

- ESUM – Etymolohichnyi slovnyk ukrainskoi movy: V 7 t. / Za red. O.S.Melnychuka. – K.: Naukova dumka, 1982–1988. –T. 1–3.
- ESSYa – Etymolohycheskyi slovar slavyanskykh yazykov: Praslav. leks. fond / Pod red. O.N.Trubacheva. – M.: Nauka, 1974 – 2001. – Vyp. 1–28.
- S – Slawski F. Zarys slowotworstwa praslowianskiego // Slownik praslowianski. – Wroclav. Warszawa. Krakov. Gdansk. Tom 1-3. – 1974-1979.